

56.)

ACC. N:R M. 16009 : 1-5.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Landskap: Skåne Upptecknare: Monika Minnhagen, Ld.
~~Härad~~ Lunds Stad Berättare: Fröken Anna Kvist Lund
Socken: Berättarens yrke: hembiträde
Uppteckningsår: 1963 Född år 1881 i Öjaby, Kronobergs län.

Julen. 1.1.
Trettonafton. 1.1.
Lucia. 1.2.
Påsk. 1.2.
Nyårsafton. 1.2.
Födelsedagar och namnsdagar. 2.2-3.
Nöjesliv i staden. 1.3.
Studenterna. 1.3.
Slädpartier. 2.3-4.
Torghandel. 2.4.
Affärer. 1.4.
Marknad. 2.4.
Hästhandel. 1.4.
Tjänstefolkets arbete och löner. 1.4-5.
Badhus. 1.5.
Fattighuset. 1.5.

Skriv endast på denna sida.

Fröken Kvist kom till Lund 1900 och var hembiträde hos två fröknar från 1900 - 1904, återvände sedan till hembygden men kom tillbaka till Lund som hembiträde hos biskop Billing år 1912.

Årsfester och familjehögtider: Julen hos fröknarna firades nästan inte alls. Man gick i julbön och drack kaffe efteråt. Några julseder förekom inte - inget dopp i gryta t. ex.

Hos biskopen firades julen med julgran, som var klädd som nu. Efter julbönen var det kaffe och kakor, exempelvis pepparkakor, sedan lek med långdans och julklappsutdelning. Det kvinnliga tjänstefolket fick en klänning. På kvällen serverades lutfisk och gröt. Långdansen inleddes av biskopen, dock tilläts inte tjänstefolket delta. Dessa var trötta och slapp därför gå i julotta, men måste till högmässan i stället.

Juldagen firades enl. Fröken Kvist mycket stilla och Annandagen hände inget särskilt.

Trettoneaftonen klädde barnen i huset ut sig som stjärngöesar och gick genom huset och sjöng "Staffan var en stalledräng".

Lucia: Studenterna kom vid 6-tiden med en manlig Lucia för att hämta biskopen till Akademiska Föreningen. Fröken Kvist fick baka Lussekatter men kunde ej erinra sig att det annars firades på något sätt.

På påsken hade man fastlagsbullar var tisdag med gräddor och mandelmassa. Fröken Kvists mor brukade säga: "Blå måndag, vit tisdag, dyvelonsdag, skär torsdag, lång fredag", men här nere hade hon inte hört det. På Skärtorsdagen satte studenterna saker på ryggen på folk, t.ex. av papper utklippta ugnsrakor.

På påskafton målade man ägg, som barnen rullade på uppbyggda ställningar. Fröken Kvist trodde inte att dessa ägg åts upp. På Annandag påsk kom alltid främmande.

På Nyårsafton gick man i mässa kl. 23. Detta började omkr 1920. Prof. Nygren predikade första gången och hon minde särskilt hur full kyrkan var av folk och hur mycket ungdom där var.

På födelsedagar förekom sång på morgonen, men för tjänstefolkets del förekom inget kaffe på sängen eller några presenter. Hon hade aldrig sett någon utsmyckning av något högsäte.

Namnsdagar: firades inte.

Ungämsliv och nöjesliv i staden: Fröken Kvist visete ingenting om teater men hon hade hört att konserter förekom på Akademiska föreningen.

År 1912 var hon på en kinematograf.

Bilar kunde hon inte erinra sig. Antingen åkte man med häst och vagn eller också tog man tåget till Bjarred. Cyklar var vanliga.

Under året 1900- 1904 dansade hon olovandes i Folkets Park, men då hon kom tillbaka till Lund 1912 fanns ytterligare en dansbana nämligen på Kulturen och där dansade både studenter och andra. Det var fritt inträde och musiken bestod av två fioler. På kvällarna stod studenterna på lur i Lundagård och hon vågade inte gå där ensam. Om man ville promenera gick man runt vallen i nuv. Stadsparken. Hon trodde att nuv. Stadsparken kom till 1907 i samband med en utställning. Någon sport kände hon inte till, men studenter brukade spela tennis. På Håkansson's konditori gick mest studenter. Slädpartier förekom utåt landet när det

var snö.

Arbetsliv och hushållning. Beträffande handel så fanns kött på Stortorget och bröd på Mårtensstorget. Bönderna sålde från skjutsar. Huset på nuv. apoteket Hjortens plats var vilt-handel. Mjölk köptes från mejeriet och hon brukade handla vid 9-tiden. Bröd kunde också köpas i affärer t.ex. hos Håkansson, men småbröd och vetebröd bakades i regel hemma. Torsdagar var onsdagar och lördagar. Kläder fanns i affärer men hos Biskopens mark. 1912 kom både kläd- och linnesömmerska 1 gång om året.

Marknad fanns på Mårtensstorget. Där såldes polkagrisar och där fanns trollkarlar och positiv. Karuseller och dyl sattes upp vid Ridhuset, som låg i Kattesund.

Hästhandel på Clemenstorget kom hon egentligen bara ihåg från året 1900-04.

Lönen var 200 kr. om året jämte mat och husera. Dessutom inräknades bomullsklädnaden som gällde som julklapp. Tjänstefolk kom både från staden och landet.

För att sköta tvätten kom tvättgummor, 4 stycken, en

gång i månaden. De tvättade hela dagen i den tvättstuga som
hörde till biskopshuset och strök sedan i flera dagar. Kaffe
och mat hörde till.

Arbetsdagen Började för tjänare kr. 6.30 , kl. 9 var det
bön och kl. 21 återigen bön. På söndagseftermiddagarna var endast
en tjänare hemma, de andra var lediga.

Betr. Kommunala angelägenheter och dyl. kom Fröken Kvist
ihåg att det fanns badhus, men de två fröknarna, som hon var
anställd hos 1900-04 , badade på fattighusets badinrättning.

Över Fattighusets ingång stod: "Den som inte vill arbeta skall
inte heller äta." Fröken Kvist hade aldrig varit därinne.